

Asia: VN/1427/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Pätevyyttä koskevat vaatimukset (159 §, 161-163 §, siirtymäsäännös)

-

Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu (164§)

-

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista (165§)

-

Valvontaviranomaiset (21 §)

-

Pääasialliset vaikutukset

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö:

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelu-lain ja jätelain 118 §:n muuttamisesta

Kuntaliitto kiittää ympäristöministeriötä lausuntopyynnöstä ja esittää kantanaan seuraavaa:

Esityksen tarkoituksena on tehdä EU:n fluoratuista kasvihuonekaasuista annetun asetuksen (EU) N:o 573/2024 ja otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun asetuksen (EU) N:o 590/2024 vuoksi tarvittavat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Muutosesitys ottaa oleellisella tavalla huomioon EU-asetusten asettamat muutostarpeet kansalliseen lainsäädäntöön ja on siltä osin hyvin perusteltu.

Vaikutukset ympäristönsuojelu- ja jätelain valvontaviranomaisiin sekä kuntien elintarvikevalvontaviranomaisiin.

Ympäristönsuojelulain 23.1 §:n mukaan tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristönsuojelulain 183.3 §:n (Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset) mukaan pykälässä tarkoitetun kiellon käyttöä säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa kuitenkin 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleinen valvontaviranomainen.

Esityksessä ei ole arvioitu kuinka paljon lisätyötä aiheuttaa yleisille ympäristönsuojelun valvontaviranomaisille mahdollisten hallinnollisten pakkokeinojen käyttö nyt säädösmuutosten jälkeen. Pitäisikö mieltä tulisiko fluorattujen kasvihuonekaasujen ja otsonikerrosta heikentävien aineiden valvontaan liittyvät hallintopakkoasiat keskittää valtion viranomaisille.

Jätelain 24.1 §:n mukaan tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Esityksessä vaikutusarvioinnin mukaan peruskorjauksen, kunnostus- tai purkutöiden yhteydessä käytöstä poistettujen solumuovi- ja laminoitujen levyjen erilliskeräysvelvollisuuden valvonta rakennustyömailla tulisi valvottavaksi jätelain mukaisen valvonnan yhteydessä. Näin ollen se ei aiheuttaisi merkittävää lisätyötä ympäristönsuojelulain 23 §:n mukaiselle kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kuntaliitto haluaa kiinnittää huomiota, että sekä ELY-keskus että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ovat jätelain yleisinä valvojina vastuussa muun muassa rakennustyömaiden toimimisesta jätelain mukaisesti. Lain perusteluissa ei voida säätää tätä tehtävää yksinomaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kuntaliitto on lisäksi huolissaan esityksessä rakennustyömaille tulevasta vastuusta tunnistaa ja hallita fluorattujen kasvihuonekaasuja ja otsonikerrosta heikentävien aineita sisältävien jätejakeita ja raportoida oma aloit-teisesti niistä ja niiden jätehuollosta. Tämä lisää mahdollisesti yleisille jätelain ja ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisille tulevia yksittäisiä rakennustyömailta koskevia valvontatehtäviä. Toimijoille järjestettävää koulutusta ja tiedottamista tulisikin lisätä.

Elintarvikelain 27.1 §:n mukaan kunta huolehtii toimialueellaan elintarvikevalvonnasta siten kuin tässä laissa säädetään. Ympäristönsuojelulain 24.2 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaiset, kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitetut valvontaviranomaiset ja elintarvikevalvontaviran-omaiset valvovat kukin toimialallaan 17 luvun säännösten nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

Esityksen vaikutusarvioinnin mukaan kylmäkuljetusajoneuvojen huoltokirjanpidon valvonta olisi tarkoituksenmukaisinta sisällyttää osaksi elintarvikevalvontaviranomaisen ympäristönsuojelulain 24 §:n mukaisia tehtäviä. Kyseisen viranomaisen valvonta kattaa jo muutkin elintarvikehuoneistot ja kylmäkuljetusten lämpötilavalvonnan. Kunnan elintarvikevalvontaviran-omaiselle ei arvioida aiheutuvan merkittävää lisätyötä.

Kuntaliitto katsoo, että lähtökohtaisesti fluorattujen kasvihuonekaasujen ja otsonikerrosta heikentävien aineiden käytön valvonta ei ole elintarvike-laissa tarkoitettua elintarvikevalvonnan toimialaa, ainakaan elintarvikkeiden turvallisuuden osalta. Tulisikin pohtia kokonaisuutena, voitaisiinko näiden kasvihuone- ja otsonikatokaasujen valvontaa keskittää esimerkiksi valtion viranomaisille.

Lopuksi

Kuntaliitto on erittäin huolissaan edelleen jatkuvasta kuntien valvontaviranomaisia tehtäviä lisäävistä säädösmuutoksista. Kuntaliitto on jo useissa edellisissä lausunnoissaan kiinnittänyt huomioon säädösmuutoksiin, jotka lisäävät kuntien valvontaviranomaisten vastuita ja osaamistarpeista, mutta joiden työmäärän lisäyksen kunnille katsotaan siinä yksittäisessä muutoksessa muodostuvan vähäisiksi.

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu

Kuntaliitto

Muuta kommentoitavaa

Nurmikolu Marko
Suomen Kuntaliitto ry